

ԱՇՏԱՐԱԿ ՔԱՂԱՔԸ ՀՅՈՒՄԻՍ-ՀԱՐԱՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՄԻՋԱՆՑՔԻ ՀԱՆԳՈՒՑԱԿԵՏ

Նշան Եփրեմի Մարտիրոսյան¹, Նունե Գազիկի Պետրոսյան², Վրեժ Մերյոժայի Թամազյան³¹ ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե, Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան, ք. Երևան, ՀՀ

*nshanmarti@yandex.ru

² «Հայնախագիծ» ԲԲԸ, Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան, ք. Երևան, ՀՀ³ Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան, ք. Երևան, ՀՀ

Ներկայացված են ք. Աշտարակի քաղաքային համայնքի պատմական ուղին, հիմնական քաղաքաստեղծ գործոնները, տարաբնույթ ռեսուրսների առկայությունը, զարգացմանն ուղղված շարժառիթները, մշակութային ժառանգության պահպանության և օգտագործման հնարավորությունները, բնապահպանական խնդիրների արժևորումը և Քասախ գետի կիրճի բաղկացուցիչ մաս հանդիսացող Ճարտարապետական հուշարձանների միասնական շղթան, ինչպես նաև քաղաքի պատմամշակութային ժառանգության հենքի վրա ձևավորված զբոսաշրջության ոլորտի կայուն զարգացման վրա «Հյուսիս-Հարավ» ճանապարհային միջանցքի լրացուցիչ ազդեցությունը և նոր գործառույթների դերը տնտեսության զարգացման գործընթացում:

Առանցքային բառեր. ճանապարհային միջանցք, գործառական կապեր, պատմամշակութային ժառանգություն, բեռնափոխադրումներ

Աշտարակ հնագույն բնակավայրը Հայոց պատմության մեջ հիշատակվում է 9-րդ դարի վերջից: Այն պատմականորեն միշտ աչքի է ընկել ավանդույթների անխաթար պահպանմամբ և իր ուրույն կերպարն ունենալու շնորհիվ ներկայացել որպես Հայաստանին առավել բնորոշ գյուղ: Գյուղը ձգված է եղել Քասախ գետի երկայնքով մինչև Օշականի սահմանները: Հետագայում այն զարգացել է 17-րդ դ. կամրջի մոտակայքում, որը ժամանակին կազմել է Աշտարակի գոտու գետի երկու ափերը միացնող միակ միջոցը: 19-րդ դ. սկզբին Աշտարակ գյուղն ունեցել է միջնադարյան արևելյան բնակավայրին բնորոշ հատակագծային կառուցվածք՝ բեկյալ փողոցների ցանցով ստեղծված անկանոն հատակագծային նկարվածքով վեց թաղամասեր, որոնցից յուրաքանչյուրի հատակագծային կառուցվածքում իր ուրույն տեղն է գրավել եկեղեցին: Տեղական և շրջակա բնակավայրերի բնակչության հիմնական զբաղմունքն ավանդական այգեգործությունն էր, խաղողագործությունը և զինեգործությունը [1]:

1963թ. Աշտարակը ստացել է քաղաքի կարգավիճակ: Բնակավայրի հիմնական քաղաքաստեղծ գործոններն են՝ մայրուղային ճանապարհի առկայությունը, տեղական արդյունաբերությունը, մարզային նշանակության վարչական-տնտեսական ու մշակութային-

հասարակական հաստատությունները, գյուղատնտեսական արտադրությունը, զբոսաշրջությունը:

Բնակավայրերը տարածաշրջանում տեղակայված են հիմնականում Երևան-Աշտարակ-Ապարան, Երևան-Գյումրի մայրուղիների երկայնքով: Բոլոր բնակավայրերը կապված են միմյանց և մարզկենտրոնի հետ ավտոմոբիլային կապերով:

Աշտարակն ապահովված է ավտոճանապարհային ցանցերով, ունի քաղաքի աջ ափը ձախ ափին միացնող չորս կամուրջ, Աշտարակի տրանսպորտային հանգույցով է անցնում Մ1, իսկ Մուղնու տրանսպորտային հանգույցով՝ Մ3 միջպետական նշանակության ավտոմայրուղիները, համայնքով անցնում է նաև հանրապետական նշանակության Հ-127 (Աշտարակ-Փարպի-Բազմադրյուր-Ղազարավան) ճանապարհը: Ըստ էության, Աշտարակը հանգուցակետ է՝ ավտոմոբիլային ճանապարհների խաչմերուկում, որը կապում է Հայաստանի կենտրոնը հյուսիսային և հարավային տարածքների և հարակից պետությունների հետ:

Ավտոմոբիլային ճանապարհների հանգուցակետի հարմար տեղադրությունը և պետության մայրաքաղաք՝ Երևանին մոտ գտնվելը, տարաբնույթ ռեսուրսների առկայությունը մեծապես նպաստում են Աշտարակի զարգացմանը որպես բազմագործառույթ կենտրոն՝ գործառույթների համակարգված կազմակերպման պարագայում ապահովելով փոխկապակցված գործառույթուն [2]: Այդ գործընթացում խիստ կարևորվում է պատմամշակութային ժառանգության պահպանության և բնապահպանական խնդիրների արժևորումը: Քաղաքը հատում է Քասախ գետի՝ բնական և ձեռակերտ հուշարձաններով հագեցած խորը կիրճը: Այստեղ են տեղակայված 4-րդ դարի քարանձավային համալիրը, ուրարտական կիկլոպյան կառույցներ, 9-12-րդ դարերի «Վարտիկ» լեգենդար գերեզմանատունը, հին կամրջի ավերակները և այլն [3]:

Կիրճի եզրը պսակված է ճարտաապետական հուշարձաններով՝ Սաղմոսավանք (13-րդ դ.), Օհանավան (5-13-րդ դ.), Սպիտակավոր (13-րդ դ.), Ծիրանավոր (4-րդ դ.), Սուրբ Հովհաննես (11-րդ դ.), որոնք որոշակի դիտակետերից նայելիս ներկայանում են որպես միասնական շղթայի բաղկացուցիչ օղակներ (նկ.1) [4]:

Նկ. 1. Քասախի կիրճը՝ Սաղմոսավանքի հատվածում

Մշակութային ժառանգության պահպանության և օգտագործման առումով քաղաքն արդեն իսկ ունի որոշակիորեն ձևավորված փորձ՝ քաղաքը հանրահռչակված է որպես մշակութային հարուստ ժառանգություն կրող, ներառված է գրեթե բոլոր զբոսաշրջային երթուղիներում, առկա են գործառական հատակագծային կապեր մայրաքաղաքի և հարակից այլ բնակավայրերի հետ:

Ուրորը կայուն զարգացման սկզբունքների հենքի վրա վերակառուցելու, գործառնան արդյունավետության բարձրացման նպատակով, ներդրումների բարենպաստ միջավայրի ձևավորման, ինչպես նաև բնության և պատմամշակութային ժառանգության խնայողական և ռացիոնալ օգտագործման պայմաններ ստեղծելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները [5].

- տարածաշրջանում ձևավորել ժամանակակից պահանջներին համապատասխան սպասարկման ենթակառուցվածք,
- մշակել տարածաշրջանի ռեկրեացիոն յուրացման շուկայաբանական ծրագիր,
- ձևավորել կազմակերպված ռեկրեացիոն երթուղիներ՝ այցելուների տարբեր խմբերի համար,
- մշակել ինտեգրված տարանցիկ երթեր՝ (ակտիվ, էկոլոգիական, որսորդական, գործարարական) հարակից տարածաշրջանների հետ փոխհամաձայնեցված երթերի շրջանակներում:

Նշված խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ գործողությունների ծրագիրը.

- պարբերաբար իրականացնել միջոցառումներ՝ պատմական, մշակութային, հոգևոր արժեքների պահպանման ուղղությամբ,
- կատարել գրականության վերլուծում, տպագրել տարածաշրջանի մշակութային պատմությունը, պատմամշակութային արժեքների տարածական տեղաբաշխումը ներկայացնող ուղեցույցներ և տարաբնույթ գրականություն,
- մշակել գործողությունների համակարգված ծրագիր՝ տարածաշրջանի եզակի մշակութային ժառանգության պահպանման ուղղությամբ [6],
- տարածաշրջանի, մարզի, հանրապետության բնակավայրերի կտրվածքով կազմակերպել մրցույթներ (հետազոտական, լուսանկարչական աշխատանքների, նկարչական, քանդակի, գրական ստեղծագործությունների)՝ տարածաշրջանի պատմամշակութային արժեքների բացահայտման ուղղությամբ [7],
- տարածաշրջանում ձևավորել մշակութային հիմնարկների միասնական ցանց՝ վերլուծելով տարածաշրջանային ճարտարապետության ու շինարվեստի առանձնահատկությունները (նկ.2),
- կազմակերպել տարածաշրջանային ավանդական տոնակատարությունների անցկացման պուրակ՝ ռեկրեացիոն գոտու

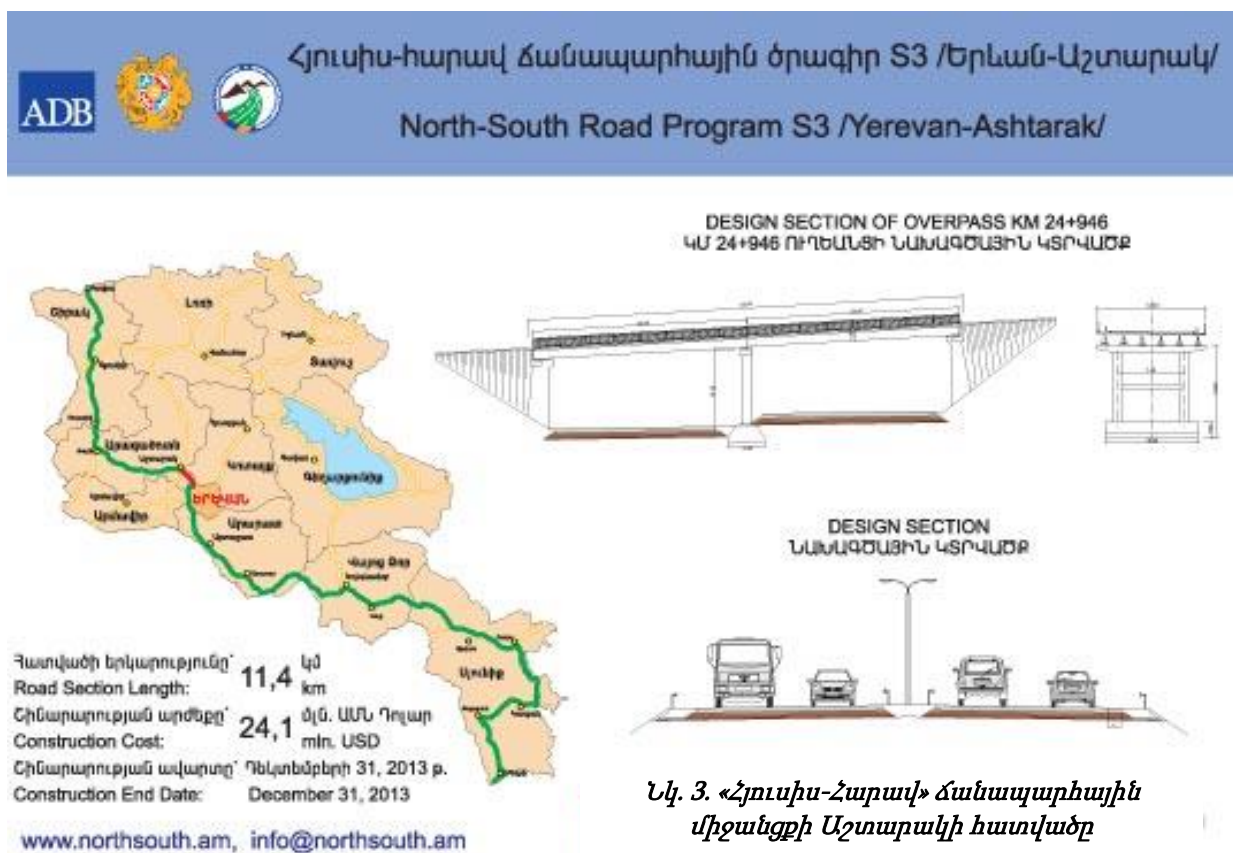
Նկ. 2. Կարմրավոր եկեղեցին խաչքարերով

բնակավայրերի բարենպաստ մատչելիության գոտում՝ նախատեսելով կիրականորյա տոնավաճառային գոտու կազմակերպման հնարավորություն, ձևավորելով այն որպես հասարակական միջոցառումների կազմակերպման, ավանդական

տոնակատարությունների անցկացման (գինու, բերքի, ծաղկազարդի, վարդավառի և այլ), ավանդական ուստեսների համեսման, պատրաստման և վաճառքի կազմակերպման տարածք [8],

- առանձնացնել մշտապես գործող տոնավաճառային գոտի՝ գյուղատնտեսական մթերքների մեծածախ վաճառքի կազմակերպման համար (հաշվի առնելով տարածքի բարենպաստ հասանելիությունը շրջակա բնակավայրերից՝ հատկապես մայրաքաղաքից, ինչպես նաև մայրուղու հարևանությունը):

Նշված միջոցառումների իրականացումը մեծապես կխթանի տնտեսական տվյալ բաղադրիչի զարգացումը՝ կայուն զարգացման սկզբունքների կիրառմամբ, ինչը կնպաստի նաև բնապահպանական խնդիրների լուծմանը (նկ.3) [9]:

Նկ. 3. «Հյուսիս-Հարավ» ճանապարհային միջանցքի Աշտարակի հատվածը

Քաղաքի տնտեսական զարգացման գործընթացում հնարավորությունների ևս մի ոլորտ է բացվում «Հյուսիս-Հարավ» արագընթաց ճանապարհային միջանցքի մեկնարկով: «Հյուսիս-Հարավ» ճանապարհային միջանցքը, հատելով Հայաստանի տարածքը հարավից հյուսիս, ընդգրկում է Ագարակ-Կապան-Երևան-Գյումրի-Բավրա մայրուղիները և ճանապարհային ենթակառուցվածքներ՝ միանալով վրացական ճանապարհային ցանցին, որը տանում է դեպի Փոթի և Բաթումի նավահանգիստներ: Գյումրի-Բավրա միջանցքը հնարավորություն կտա բարելավել ճանապարհային կապը Հայաստանի երկու հարևանների՝ Իրանի և Վրաստանի հետ, ապահովելով ելք դեպի միջազգային առևտրային ուղիներ և շուկաներ (նկ.3):

Ճանապարհամերձ բնակավայրերի համար տվյալ ճանապարհի նոր նշանակություն ստանալը վերաճում է բնակավայրերի ձևավորման քաղաքաստեղծ գործոնի նշանակությունը և հնարավորություն ընձեռում դրանց տնտեսության զարգացման ոլորտում ընդգրկել նաև ճանապարհամերձ բազմաֆունկցիոնալ սպասարկումը և քաղաքին կից՝ ենթակառուցվածքներով (այդ թվում նաև երկաթուղային կայարանով) ապահովված տարածքում բեռնափոխադրումների հարթակի կազմակերպման հնարավորությունը (նկ.4) [10]:

Նկ. 4. Լոգիստիկ կենտրոն

Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվող կոնկրետ արդյունքները.

Տարածքի տեղակայությունը մայրաքաղաք Երևանի բարենպաստ՝ 20 րոպե մատչելիության գոտում, հնարավորություն է տալիս.

- մայրաքաղաքից ոչ հեռու, սակայն տարածքային խիստ սահմանափակ պաշարներով բնակավայրին կից ձևավորել այս ուղղությամբ իրականացվող երկկողմ բեռնափոխադրումների համար միջազգային չափանիշներին բավարարող մեծածախ առևտրի կազմակերպում,
- ապրանքների գովազդման, ցուցահանդես-վաճառքների կազմակերպման լոգիստիկ համալիրի (logistics) ձևավորում՝ համապատասխան ենթակառուցվածքներով (բեռնատարների կայանման, բեռնման-բեռնաթափման հարթակներ, բեռնափոխադրումների կազմակերպում, պահեստավորման տարածքներ, առևտրային հարթակներ, ապրանքափոխանակման, տեղաբաշխման հարթակներ, ցուցադրական-գործարքային-խորհրդատվական տարածքներ, նորոգման, սպասարկման, հյուրանոցային-սննդի-ժամանցային հաստատությունների ձևավորում և այլն) [11]:

Հանգուցակետի նշված գործառնությունները լրացուցիչ խթան կհանդիսանան քաղաքի տնտեսության համար՝ ինչպես լոգիստիկ հարթակի ուղղակի գործառնությունների իրականացմամբ, այնպես էլ ոչ ուղղակի՝ քաղաքի պատմամշակութային արժեքով պայմանավորված գրավչության գործառնություններին լոգիստիկ կենտրոնի այցելուների լրացուցիչ մասնակցությամբ:

ГОРОД АШТАРАК - СОЕДИНЯЮЩАЯ СВЯЗКА ДОРОЖНОГО КОРИДОРА СЕВЕР-ЮГ

Ншан Епремович Мартиросян^{1*}, Нуне Гагиковна Петросян², Вреж Сережаевич Тамазян³

¹Градостроительный комитет Республики Армения, Национальный университет архитектуры и строительства Армении, г.Ереван, РА,
*nshanmarti@yandex.ru,

²ОАО “Армпроект”, Национальный университет архитектуры и строительства Армении, г.Ереван, РА
³Национальный университет архитектуры и строительства Армении, г.Ереван, РА

Представлен исторический путь городского сообщества Аштарака, основные градостроительные факторы, побудительные причины развития, наличие различных ресурсов, возможность сохранения и использования культурного наследия, оценка экологических проблем и архитектурные памятники, которые являются частью ущелья реки Касах, дополнительное влияние Дорожного коридора Север-Юг на туристическую отрасль, основанное на историческом и культурном наследии города Аштарака, и роль новых функций в процессе экономического развития.

Ключевые слова: дорожные развязки, оперативные связи, памятники истории и культуры, перевозка грузов

ASHTARAK TOWN AS AN INTERSECTION NODE ON THE NORTH-SOUTH HIGHWAY CORRIDOR

Nshan Martirosyan^{1*}, Nune Petrosyan², Vrezh Tamazyan³

¹Urban committee of RA, Chair of Theory, Reconst. fo monuments, Fine arts and History, Republic of Armenia,
*nshanmarti@yandex.ru,

²Armproject OJSC, Chair of Theory, Reconstruction of monuments, Fine arts and History, Republic of Armenia
³Chair of Theory, Reconstruction of monuments, Fine arts and History, Republic of Armenia

The article presents the historical route of the Ashtarak urban community, key urban factors, availability of various resources, motives for development, the possibilities of preserving and using cultural heritage, assessment of environmental issues and the architectural monuments, which are a part of the Kasakh river gorge, additional affect of the North-South transport corridor to the historical heritage based tourism aspect and it's new punctions role in the economy development process are introduced in the article.

Keywords: transportation corridor, functional connections, historical-cultural heritage, cargo

Գրականություն

1. Շահազիզ Ե. Աշտարակի պատմությունը. - Երևան: Հայաստան, 1987. – 251 էջ:
2. Бабков В.Ф. Ландшафтное проектирование автомобильных дорог. – М., 1969. - 167 с.
3. Տեր-Մինոյան Ս. Աշտարակի ժողովրդական տեղանունների բառարան. – Երևան: Տիգրան Մեծ հրատ., 2008. – 400 էջ:
4. Լանդշավտի եվրոպական կոնվենցիա, 2000. - 6 էջ:
5. Եվրոպական մայրցամաքի կայուն տարածական զարգացման ուղենիշային սկզբունքներ, 2002. – 39 էջ:
6. Վարդանյան Ս. Հայկական ժողովրդական տների ճարտարապետություն, պատմական ակնարկ. - Երևան: Հայպետհրատ, 1959. – էջ.11-20:

7. **Հակոբյան Է.** Աշտարակի շրջանի ժողովրդական բնակարանի ճարտարապետությունը. - Երևան, 1964. - 109 էջ:
8. Հայաստան, մարդկային զարգացման զեկուլյց. - Երևան, 1996. - 59 էջ:
9. ՀՀ Կայուն զարգացման ծրագիր, Հավելված ՀՀ Կառավարության N 1207- Ն որոշման. – Հոկտեմբեր 30, 2008թ. - 306 էջ:
10. ՀՀ տարաբնակեցման գլխավոր նախագիծ/ «Հայնախագիծ» ՓԲԸ, հեղ.՝ **Մուրադյան Ջ., Պետրոսյան Ն., Մակարյան Ռ., Զորոյան Մ. և ուր.** – Երևան, 2002. - 470 էջ:
11. **Алоян А. А.** Региональная схема расселения на территории АрмССР (программа комплексного совершенствования расселения на период до 2010 года). – Ереван: НИИСА, 1989. - С. 156-159, 168-169.

References

1. Shahaziz, Y. (1987), [Ashtaraki patmutyun], History of Ashtarak, Yerevan, Armenia, 251 p.
2. Babkov V.F [Landschaftnoye proektirovanie avtomobilnikh dorog] Landscape design of highways, Moscow, (1969), 167 pages, 12-18, 24, 35-38 p.p.
3. Simon Ter-Simonyan, [Ashtaraki teghanunneri bararan], Dictionary of Ashtarak popular locations Tigran the Great publishing house (2008), 400 pages, 15-21, 62-68 p.p.
4. [Landshfti evropakan konventsia] The European Landscape Convention, (2000), 6 pages, 1-6. p.p.
5. [Evropakan mayrtsamaqi kayun taratsakan zargacman ughenishayin skzbunqner] Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent, (2002), 39 pages., 13, 16-17, 20-24, 26-29 p.p.
6. S. Vardanyan [Haykakan joghovrdakan tneri chartarapetutyun, patmakan aknark] The Architecture of Armenian folk dwellings Haypethrat, Yerevan, (1959), 130 pages, 11-20 p.p.
7. E. Hakobyan [Ashtarak shrjani joghovrdakan bnakarani chartarapetutyuny] The Architecture of Ashtarak region folk dwellings, (1964), Yerevan, 109 pages, 13-21, 25-29, 46-53, 68-75 p.p.
8. [Hayastan, mardkayin zargatsman zekuyts] Human Development Report for Armenia, Yerevan (1996), 59 pages, 13-15, 39p.p.
9. [HH kayun zargatsman cragir] Sustainable Development Program of the Republic of Armenia, Annex, RA Government Decree No. 1207-N, (2008), 306 pages, 24, 32, 166-171, 291-293 p.p..
10. [HH tarabnakecman glkhavor nakhagic] Main draft of resettlement of the Republic of Armenia, Muradyan J., Petrosyan N., Makaryan R., Zoroyan M. and others, “ArmProject” Open Joint Stock Company, (2002), 470 pages, 17-38, 50-58, 114, 194-243, 383 p.p..
11. A. Aloyan [Regionalnaya skhema passeleniya na territorii ArmSSR] Regional scheme of settlement in the territory of Armenia SSR, Yerevan, (1989), 156-159, 168-169 p.p.

Աշխատանքն իրականացված է ՀՀ պետական բյուջեից գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորմամբ «ՀՀ Քաղաքաշինական, ճարտարապետական և շինարարական համալիրների կայուն զարգացման ուղիների բացահայտում, ճշգրտում, ներդրման առաջարկությունների և հանձնարարականների մշակում՝ մշտական մոնիտորինգի կիրառմամբ» ծրագրի շրջանակում:

Մարտիրոսյան Նշան Եփրեմի, ճ.թ. (ՀՀ, ք.Երևան) - ՃՇՀԱՀ, Ակ. Ալ. Թամանյանի անվ. Քաղաքաշինության, ճարտարապետության և շինարարության պրոբլեմային լաբորատորիա, գ.ա., ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե, (+374)93553058, nshanmarti@yandex.ru, Պետրոսյան Նունե Գագիկի, ճ.թ., դոցենտ (ՀՀ, ք.Երևան) - ՃՇՀԱՀ, Ակ. Ալ. Թամանյանի անվ. Քաղաքաշինության, ճարտարապետության և շինարարության պրոբլեմային լաբորատորիա, գ.ա.,

Ճարտարապետության տեսության, պատմաճարտարապետական ժառանգության վերականգնման և վերակառուցման, գեղեցիկ արվեստի և պատմության ամբիոն, «Հայնախագիծ» ինստիտուտ *ԲԲԸ*, (+374)91356879, nunepet@yahoo.com, **Թամազյան Վրեժ Սերյոժայի ճ.թ., դոցենտ** (ՀՀ, ք.Երևան) - ՃՇՀԱՀ, Ակ. Ալ. Թամանյանի անվ. Քաղաքաշինության, ճարտարապետության և շինարարության պրոբլեմային լաբորատորիա, գ.ա., ճարտարապետության տեսության, պատմաճարտարապետական ժառանգության վերականգնման և վերակառուցման, գեղեցիկ արվեստի և պատմության ամբիոն, (+374)91423719

Մարտիրոսյան Ուսան Ենթոմովիչ, կանդ. արխտ. (ՐԱ, շ.Երևան)- ՈՒԱՇԱ, Սրոբլեմնայա լաբորատորիա Գրադոստրոիտելստվա, արխտեկտուրայի և ստրոիտելստվա իմ. ակադ. Ալ. Թամանյան, ի.ս., ՐԱ Կոմիտե սո ցրադոստրոիտելստվու, (+374)93553058, nshanmarti@yandex.ru, **Սետրոսյան Ուսան Գազիկովնա**, կանդ. արխտ., ժոցենտ, (ՐԱ, շ.Երևան)- ՈՒԱՇԱ, Սրոբլեմնայա լաբորատորիա Գրադոստրոիտելստվա, արխտեկտուրայի և ստրոիտելստվա իմ. ակադ. Ալ. Թամանյան, ի.ս., Կաֆեդրա տեորիի արխտեկտուրայի, ըստավրաիի և ըկոնստրուկիի իստորիկո-արխտեկտուրնոցո իմ. լաբորատորիա, ի.ս., ՕԱՕ "Արմրոյեկտ", (+374)91356879, nunepet@yahoo.com; **Թամազյան Վրեժ Սերեժաևիչ**, կանդ. արխտ., ժոցենտ, (ՐԱ, շ.Երևան)- ՈՒԱՇԱ, Սրոբլեմնայա լաբորատորիա Գրադոստրոիտելստվա, արխտեկտուրայի և ստրոիտելստվա իմ. ակադ. Ալ. Թամանյան, ի.ս., Կաֆեդրա տեորիի արխտեկտուրայի, ըստավրաիի և ըկոնստրուկիի իստորիկո-արխտեկտուրնոցո իմ. լաբորատորիա, ի.ս., (+374)91423719

Martirosyan Nshan, PhD(in architecture), (RA, Yerevan)- NUACA, Problem Laboratory of Architecture and Construction after Academician Al. Tamanyan, Scientific Researcher, RA Urban Development Committee, (+374)93553058, nshanmarti@yandex.ru.

Petrosyan Nune PhD(in archit.), Associate Professor (RA, Yerevan)- NUACA, Problem Laboratory of Architecture and Construction after Academician Al. Tamanyan,-Chair of theory of architecture, restoration and reconstruction of historical heritage, fine arts and history, "Armproject" OJSC, (+374) 91356879, nunepet@yahoo.com; **Tamazyan Vrezh**, PhD (in archit.), Associate Professor (RA, Yerevan)- NUACA, Problem Laboratory of Architecture and Construction after Academician Al. Tamanyan, Chair of theory of architecture, restoration and reconstruction of historical heritage, fine arts and history, (+374)91423719

Ներկայացվել է՝ 29.06.2018թ.

Ընդունվել է տպագրության՝ 03.07.2018թ.